

SAKSFRAMLEGG

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
	Hovedutvalg for teknisk, idrett og kultur	21.08.2019

FORSLAG TIL REVIDERT FORSKRIFT OM VA-GEBYRER FOR ULLENSAKER KOMMUNE

RÅDMANNENS INNSTILLING

Forslag til revidert forskrift for vann- og avløpsgebyrer i Ullensaker kommune legges ut til offentlig gjennomsyn, med hjemmel i forvaltningsloven § 37.

Ullensaker, 05.08.2019

Inger Kronen Tveranger
kommunaldirektør

Saksbehandler: Kjersti Vik-Strandli

Vedlegg:

1. Forslag til revidert Forskrift om vann- og avløpsgebyrer for Ullensaker kommune
2. Gjeldende Forskrift om vann- og avløpsgebyrer for Ullensaker kommune, vedtatt 05.09.2017, sist endret 23.10.2018.

SAMMENDRAG

Forskrift om vann- og avløpsgebyrer for Ullensaker kommune gir regler for beregning og innbetaling av vann- og avløpsgebyrer for kommunens vann- og avløpstjenester. Forskriften ble sist revidert og vedtatt av Ullensaker kommunestyre den 05.09.2017, med siste endring av 23.10.2018.

I forslag til revidert forskrift om vann- og avløpsgebyrer som nå legges fram, er det blant annet gjort endringer i oppstartstidspunkt for årsgebyr for vann og avløp, endringer i ordningen for tillegg i årsgebyr for avløpsvann med annen sammensetning enn ordinært kommunalt avløpsvann, samt i ordning for fakturering av årsgebyr for vann og avløp for sameier. Det foreslås videre innføring av en hjemmel som åpner for å dispensere fra forskriftens bestemmelser, for tilfeller der bestemmelsene slår urimelig ut for abonnenter.

Forslag til revidert forskrift om vann- og avløpsgebyrer for Ullensaker kommune, forslås lagt til offentlig gjennomsyn i henhold til forvaltningslovens § 37. Forskriften skal til slutt vedtas av kommunestyret.

RETTSLIGE RAMMER

Eier av eiendom som tilknyttes kommunal vann- eller avløpsledning plikter etter lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3 å betale vann- og avløpsgebyr til kommunen. Gebyrene skal i følge lovens § 4 være engangsgebyr for tilknytning samt årlige gebyr. Etter lovens § 5 fastsetter kommunen størrelsen på gebyrene samt gir i forskrift nærmere regler om gjennomføring av gebyrvedtaket og innkreving av gebyrene.

Rammene for gebyrene er gitt i forurensningsforskriften kapittel 16. Det ligger et selvkostprinsipp til grunn for beregningen av gebyrene, og kommunen gis i forurensningsforskriften § 16-1 hjemmel til å fastsette lokale forskrifter om beregning og innkreving, samt om gebyrenes størrelse, innenfor rammene av den sentrale forskriften.

Kommunens forskrift om VA-gebyrer angir ikke de faktiske beløpene som den enkelte må betale, men gir kommunen hjemmel til å kreve gebyr og fastsetter hvordan gebyrene skal beregnes og kreves inn. Gebyrenes størrelse fastsettes årlig av kommunestyret i egen prisliste.

SAKSUTREDNING

Gjeldende Forskrift om vann- og avløpsgebyrer for Ullensaker kommune ble vedtatt 05.09.2017, sist endret 23.10.2018, med ikrafttredelse den 01.01.2018. Når man alt nå finner det nødvendig med en ny revidering, skyldes det i hovedsak at

- Bestemmelsen om oppstartstidspunkt for årsgebyr i någjeldende forskrift har vist seg å få utilsiktet utslag.

- En ser behov for å vurdere dagens system for beregning av tilleggsgebyr for avløpsvann som avviker fra kommunalt avløpsvann.
- Det er fra flere sameier fremsatt ønske om mulighet for fellesfakturerings av årsgebyr for sameier.

Revisjonsarbeidet er utført av en arbeidsgruppe sammensatt av personell fra avdeling for forvaltning, renovasjon og gebyrer ved VARV-enheten, med bistand fra juridisk rådgiver fra PKT stab samt øvrig fagpersonell i kommunen.

Under følger en redegjørelse av de vesentligste endringene som forslag til revidert forskrift om vann- og avløpsgebyrer medfører.

Oppstartstidspunkt for beregning av årsgebyr for vann og avløp (§ 11)

I gjeldende gebyrforskrift beregnes årsgebyr fra tillatelse til tiltak etter plan- og bygningsloven (pbl) er gitt. I tidligere gebyrforskrift av 19.11.2007, var oppstart 12 mnd. etter at byggetillatelse var gitt i medhold av plan- og bygningsloven. Endringen ble gjort fordi det kan være vesentlig vannforbruk i en byggeperiode, og dette forbruket bør være gebyrpliktig. Ved endring av forskrift ble det også foreslått krav om installasjon av vannmålere for alle nybygg, slik at det kun skulle være faktisk forbruk som var gebyrpliktig. Krav om vannmålere for alle nybygg ble vedtatt tatt ut ved sluttbehandling av forskriften, uten at oppstartstidspunkt for årsgebyr ble vurdert på nytt.

I perioden forskriften har vært gjeldende, har en erfart flere saker hvor det har vært fakturert årsgebyr før byggetiltak har vært igangsatt eller tilknytning til kommunens ledninger har vært utført. Ordningen kan dermed oppleves som urimelig for de som blir berørt.

I forslag til revidert forskrift knyttes oppstartstidspunkt for årsgebyr så langt det er mulig til det tidspunkt tilknytning til kommunale VA-ledninger foretas, og det stilles krav til hvordan tilknytningstidspunkt skal dokumenteres. For tilbygg/påbygg til eksisterende bygg, der det ikke er ny tilknytning som skal dokumenteres, foreslås det å gå tilbake til å beregne årsgebyr fra 12 mnd etter at tillatelse til tiltak etter pbl er gitt, alternativt fra brukstillatelse (det som først inntreffer). Det anses ikke som praktisk gjennomførbart å knytte oppstartstidspunkt utelukkende til dato for brukstillatelse, da det erfaringsmessig ofte ikke leveres ferdigmelding for tilbygg.

Differensierte gebyrsatser for avløpsvann med avvikende sammensetning (§§ 12, 12-1, 12-2)

Det følger av forurensningsforskriften § 16-5 at det kan fastsettes ulike gebyrsatser for avløpsvann som forurensningsmessig avviker fra vanlig kommunalt avløpsvann.

Gebyrsatsene skal dekke meromkostningene med å ta imot og behandle avløpsvannet.

Avløpsvann med konsentrasjoner av organisk stoff som overskrider 600 mg KOF/l, anses å avvike fra vanlig kommunalt avløpsvann. KOF står for kjemisk oksygenforbruk, og angir hvor mye oksygen som går med til kjemisk nedbryting av organisk stoff. KOF er dermed et mål på mengde organisk stoff i vann.

Gardermoen renseanlegg er i dag overbelastet med hensyn til organisk stoff, med tilførsler på nær det dobbelte av hva anlegget opprinnelig var dimensjonert for. For å dekke kostandene renseanlegget har for behandling av den organiske tilleggsbelastningen fra virksomheter, krever Ullensaker kommune i dag tillegg i gebyr fra virksomheter som har påslipp til kommunalt nett som overskrider konsentrasjonen på 600 mg KOF/l. Det er viktig for kommunen å holde tilførslene av organisk stoff så lave som mulig, og gebyret kan bidra til å stimulere virksomhetene til å redusere påslippet av organisk stoff til avløpsnettet. Det er

videre et viktig prinsipp at kostnadene knyttet til behandlingen av avløpsvann med avvikende sammensetning skal belastes virksomhetene som slipper det på, og ikke den vanlige husholdning. Det er imidlertid behov for forbedring av dagens ordning for beregning og innkreving av gebyr.

Gjeldende forskrift setter krav om årlige prøvetakninger og rapportering av utslipp av KOF fra virksomhetene, for å få fastsette gebyrtillegget for merbelastningen. Gebyrer blir i dag sendt ut som en egen faktura i tillegg til årsgebyr. Slik egen fakturering av tilleggsgebyr er ikke ressurseffektivt for mindre overskridelser av grenseverdien. Gebyret bør bakes inn i årsgebyrene for abonnenten, slik også systemet i forurensningsforskriften kapittel 16 legger opp til.

Gjeldende forskrift krever mye oppfølging fra kommunen ved manglende og dårlig rapportering, for å få fakturert tillegg i gebyret. Vi har heller ikke hatt et fullgodt system for å fakturere de virksomhetene som ikke overholder plikten til rapportering. Rådmannen har derfor utarbeidet et forenklet forslag til beregning av gebyrtillegget, som vil innebære mindre arbeid både for virksomheten og kommunen og gir et mer rettferdig system hvor alle som påfører en ekstra belastning på avløpsnettets er med på å betale for det.

I forslaget til revidert forskrift legges det opp til at det som hovedregel vil fastsettes differensierte gebyrsatser for ulike virksomhetstyper basert på middelkonsentrasjon for KOF. Se tabell 1 under. Middelkonsentrasjonen for KOF for de ulike virksomhetstypene er satt på bakgrunn av årsrapporteringen fra aktuelle virksomheter til Ullensaker kommune.

Tabell 1. Utslipp og middelkonsentrasjon for ulike nærings- og industriaktivitet.

Kategori	Virksomhetstype	Middelkonsentrasjon KOF (mg/l)
1	Restaurant, kafeer, konditorier ol.	2.000
2	Motorverksted/klargjøring ol.	1.400
3	Catering, gatekjøkken, kantiner, kiosker ol.	1.200

Tillegg i årsgebyr vil da beregnes slik:

$$\text{Tillegg i årsgebyr (kr)} = \text{vannforbruk (m}^3/\text{år)} \times (\text{middelkonsentrasjon KOF} - \text{KOF grenseverdi}) \times \text{pris (kr/kg KOF)}$$

Det vil likevel fortsatt være mulig å få fastsatt tillegg i årsgebyr på bakgrunn av målt påslipp av organisk stoff. Tillegg i årsgebyr vil da fastsettes som i dag:

$$\text{Tillegg i årsgebyr (kr)} = \text{vannforbruk (m}^3/\text{år)} \times (\text{Målt KOF} - \text{KOF grenseverdi}) \times \text{pris (kr/kg)}$$

der målt KOF er gjennomsnittskonsentrasjonen av målt KOF i påslipp gjennom året.

Forskriftsforslaget åpner for at både kommunen og abonnenten kan kreve at tillegg i årsgebyret fastsettes ut fra målt påslipp.

Fellesfakturering av årsgebyr til sameier (§ 28)

Det følger direkte av lov om kommunale vass- og avløpsanlegg § 3 at det er eier av fast eiendom som er ansvarlig for betaling av vann- og avløpsgebyrer. Dette gjenspeiles i kommunens forskrift, ved at det er matrikkelført grunneier som defineres som abonnent til kommunens VA-tjeneste og ansvarlig for betaling av årsgebyrer. For sameier faktureres

derfor den enkelte seksjonseier for årsgebyrer. Dagens forskrift åpner ikke for annen løsning. Det har imidlertid fra flere sameier vært fremsatt ønske for kommunen om å åpne for at årsgebyr for sameier skal kunne faktureres for hele fellesskapet under ett, for eksempel til styreleder.

I forslaget til revidert forskrift er det åpnet for slik løsning, jfr. § 28 tredje og fjerde ledd. Også andre kommuner praktiserer slik fellesfakturering. Ordlyden er hentet fra Sarpsborg kommunes forskrift. Ved telefon til Sarpsborg ble det opplyst at deres erfaring med ordningen er god.

Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter panteloven § 6-1, og årsgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Ved manglende betaling i tilfeller hvor krav om årsgebyr er rettet mot sameiet, kan prosessen med inndriving av skyldig beløp være noe mere omfattende enn der kravet er rettet direkte mot hjemmelshaver. Ordningen anses imidlertid å innebære liten risiko for kommunen.

Mulighet for dispensasjon

En forskrift må begrenses til å omfatte hovdescenarier. Erfaringsmessig vil det unntaksvis oppstå tilfeller hvor forskriftsbestemmelsene ikke er dekkende, og rådmannen ser behov for å innføre en unntakshjemmel for eventuelle tilfeller hvor en ser at forskriftsbestemmelsene har utilsiktet virkning eller slår urimelig ut for abonnenter. På lik linje med annen forvaltningsmessig skjønnsutøvelse, vil en dispensasjonshjemmel forbeholdes etterprøvbare unntakstilfeller, slik at forutsigbarhet for og likebehandling av abonnenter ivaretas.

Øvrige mindre endringer

Paragraf		Hva endres
Revidert § 8	Gjeldende § 8	Det foreslås å fjerne henvisninger til tekniske bestemmelser som følger av annet regelverk, og som ikke er direkte nødvendig for beregning eller innkreving av gebyrer.
§ 16	§ 15	
§ 28	-	
Revidert § 17		Det foreslås en presisering av at det i kombinerte bygg (næring/bolig) skal installeres vannmåler for å skille vannforbruk til næring fra vannforbruk til privat formål. Presiseringen samsvarer med det generelle kravet om at næringseiendommer skal ha vannmåler.
Revidert § 28	Gjeldende § 31	I dag er kommunen gjennom gjeldende gebyrforskrift låst til å fakturere årsgebyr over 2 terminer med gitte forfallsdatoer. Kommunens innbyggere etterspør en mer fleksibel faktureringsordning. I forslaget til revidert forskrift foreslås det å åpne for fakturering over det antall terminer kommunen bestemmer. En slik endring vil gi kommunen mulighet for en eventuell senere praksisendring mhp antall terminer vi fakturerer over, uten at en ny revidering av forskriften vil være nødvendig. Tilsvarende bestemmelse er for øvrig tatt inn i kommunens slamtømmeforskrift.

Det er for øvrig foretatt noe språklig finpuss i forskriften, som ikke innebærer realitetsendringer.

Om evaluering av någjeldende forskrift

Ved revidering av kommunens VA-gebyrforskrift i 2017, ble en tidligere åpning for å gi reduksjon i tilknytningsgebyr for bygg med særlig lavt vannforbruk i forhold til byggets areal (visse lagerbygg og driftsbygninger i landbruket) fjernet. Dette var fordi det var avdekket at ordningen var i strid med overordnede rammer for gebyrfastsettelse. Ved sluttbehandling av gebyrforskriften i KST den 05.09.2017, ble det fattet slikt vedtak:

1. (...)
2. *Forskriften skal evalueres innen to år, og rådmannen skal da innhente informasjon om hvordan andre kommuner har løst problematikken for å ikke ramme enkelte næringsgrupper urimelig hardt. Det skal særlig vektlegges hvordan andre kommuner i vår region løser dette, slik at regelverk og kostnadsnivå blir sammenlignbart.*

Det har ikke vært rom for å foreta slik evaluering i forbindelse med utarbeidelse av høringsutkast til revidert gebyrforskrift i denne omgang, men rådmannen vil komme tilbake til dette i en senere sak.

BUDSJETTMESSIGE KONSEKVENSER

Rammene for avløpsgebyret bygger på selvkostprinsipp. Endringer i oppstartstidspunkt for årsgebyr samt i gebyrsats for avløpsvann med avvikende sammensetning fra næring og industri, vil derfor ikke påvirke kommunens budsjettrammer. Det forventes at endringene vil gi økte inntekter i form av avløpsgebyr fra virksomheter ved at flere bidrar til å betale for merbelastningen. Dette vil igjen kunne føre til endringer i satsen for tillegg i årsgebyr for avløp.

Øvrige foreslåtte endringer anses ikke å ha budsjettmessige konsekvenser.

KONKLUSJON OG ANBEFALING

Forslag til revidert forskrift om vann- og avløpsgebyrer i Ullensaker kommune legges ut til offentlig gjennomsyn i henhold til forvaltningslovens bestemmelser.